

Oordeel Verantwoordingsorgaan PPF APG

Verslagjaar 2020

Leden Verantwoordingsorgaan PPF APG

Namens de werkgevers

- Gerlinde Blokland
- Natasja de Weijer (vice-voorzitter)

Namens de deelnemers

- Marleen Bosma-Verhaegh
- Arjan de Zeeuw
- Patroesjka Zuurhout (voorzitter)

Namens de pensioengerechtigden

- Regina Schoutsen
- Bas van Veen

Datum: 14-06-2021

Inhoud

Oordeel van het Verantwoordingsorgaan	3
Normenkader	3
1. (Uitlegbaarheid) Kosten	4
2. Uitbestedingsbeleid	4
3. Communicatie	4
4. Uitvoerbaarheid Regeling	5
5. Premiebeleid	5
6. Toeslagbeleid	6
7. Evenwichtige belangenafweging	6
8. Beleggingsbeleid	6

Oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Samenvatting

Het Verantwoordingsorgaan (VO) oordeelt gematigd positief over het beleid en de uitvoering daarvan door het bestuur over 2020. De voortvarendheid waarmee de uitvoering ter hand wordt genomen kan sterk verbeterd worden. Met name op de aspecten van contractvorming met de opdrachtnemers en de vaststelling van een marktconforme fee voor de geleverde diensten. Het VO, constateert (kennis hebbend van de complexe relatie van het bestuur met haar opdrachtnemers) dat de aanbevelingen van het VO over 2018 en 2019 op deze aspecten zich blijven herhalen.

Positief is het VO over de wijze waarop het bestuur in het crisisjaar de onzekerheden in de beleggingsportefeuille tegemoet is getreden. Het bestuur heeft actief de gevolgen van de crisis gemonitord en besproken, tevens het roer recht gehouden door te blijven sturen op het beleggingsplan. De evaluatie op de sturing in tijden van crisis ondersteunt het VO hierbij.

Voor het jaar 2020 heeft het VO haar aanpak voor de beoordeling gewijzigd. Zij oordeelt hoe het bestuur stuurt op de doelstellingen die geformuleerd zijn op basis van de strategie van het fonds. Op enkele beleidsterreinen heeft het VO echter geen doelstellingen aangetroffen. In het bijzonder die wat betreft de kosten en evenwichtige belangenafweging. Hierbij heeft het VO geen (smart) geformuleerde doelstellingen kunnen vinden. Het VO beveelt het bestuur aan deze te formuleren.

Normenkader

Zoals aangegeven heeft het VO voor haar oordeelsvorming over 2020 een nieuw normenkader geformuleerd. De normen zijn omschreven aan de hand van de door het fonds (het bestuur) geformuleerde strategische doelstellingen op de verschillende beleidsterreinen. De normen zijn de criteria zoals genoemd in de beleidsstukken van het fonds (Bron: ABTN):

1. (Uitlegbaarheid) Kosten
2. Uitbestedingsbeleid
3. Communicatiebeleid
4. Uitvoerbaarheid regeling
5. Premiebeleid
6. Toeslagbeleid
7. Evenwichtige belangenafweging
8. Beleggingsbeleid

Hierna volgt een nadere toelichting op de normen, de bevindingen, het oordeel en geeft het VO indien van toepassing aanbevelingen. Bij het niet kunnen vinden van (smart) geformuleerde doelstellingen heeft het VO hierbij vanuit ontvangen informatie zelf criteria gedistilleerd.

1. (Uitlegbaarheid) Kosten

criterium (door VO vastgesteld):

Het bestuur streeft naar een kostenefficiënte relatie met de uitvoerder. Efficiënt houdt in de ogen van het bestuur onder andere in dat de uitvoering geschiedt tegen redelijke (marktconforme) kosten.

Oordeel:

Om tot een gewogen oordeel te komen heeft het bestuur uiteindelijk opdracht gegeven om zowel op het gebied van de kosten/rendement van het vermogensbeheerbedrijf (w.o. ook de fiduciair) én de administratie een benchmarkonderzoek te laten doen door externe (onafhankelijke) partijen. Het Verantwoordingsorgaan (VO) staat positief tegenover de aanpak van het inschakelen van externe partijen. Het VO constateert tegelijkertijd dat de kosten (meer dan 9 %) zijn toegenomen. Dit is gebaseerd op het jaarverslag (blz. 11 tabel 4). Meer dan een prijsindex zoals contractueel gebruikelijk zou zijn en ondanks de toename van het aantal participanten in het fonds, wat een kostenverlaging zou rechtvaardigen.

Aanbeveling:

Het VO zou het zeer op prijsstellen om een nadere en uitgebreide toelichting op deze kostenstijging te ontvangen. Verder zou het wenselijk zijn als het bestuur een concreet doel voor de maximale kosten zou delen met VO en Raad van Toezicht (RvT). Het VO realiseert zich hierbij dat er door het bestuur in een complexe context gehandeld moet worden, onder andere vanwege de verantwoordelijkheid als bestuurder en tegelijkertijd als medewerker van APG.

2. Uitbestedingsbeleid

criterium:

De uitvoerende partijen kunnen de prijs/kwaliteitsverhouding aantonen en waarmaken

Oordeel:

Het bestuur streeft naar een professionele uitbestedingsrelatie met de uitvoerder APG. Dat houdt in: Dienstverlening specifiek afgestemd op het fonds en het bestuur formuleert de eigen kaders om de uitvoering te monitoren en te evalueren. Het VO ondersteunt deze werkwijze en dit voornemen. Tegelijkertijd constateert het VO dat het wel heel lang duurt voordat er goede afspraken met de uitvoerder gemaakt worden.

Aanbeveling:

Wellicht kan het bestuur aangeven binnen welke termijn aan deze werkwijze invulling moet zijn gegeven. Daarnaast is het belangrijk om naast gestelde kaders ook de consequenties te formuleren bij het voortdurend niet nakomen van deze kaders.

3. Communicatie

criterium:

Integer; deelnemersgericht, deskundig, efficiënt.

Oordeel:

Het VO is van mening dat het bestuur heeft zorg gedragen voor tijdige, transparante en evenwichtige communicatie naar alle belanghebbenden van het fonds. Positief was dat de

vanwege Covid digitaal georganiseerde deelnemersbijeenkomsten een groter bereik hadden dan de bijeenkomsten van de afgelopen jaren en bovendien werden zij goed gewaardeerd.

Het VO ondersteunt het plan van het bestuur om bijeenkomsten ook na Covid digitaal te blijven organiseren, inclusief het voornemen om zodra het mogelijk is voor gepensioneerden ook fysieke bijeenkomsten te organiseren vanwege het sociale karakter van deze bijeenkomsten.

4. Uitvoerbaarheid Regeling

Criterion (door VO vastgesteld):

De door cao-partijen opgedragen regeling, wordt op een beheerste en integere wijze geïmplementeerd en beheerd.

Oordeel:

De opdrachtaanvaarding van de nieuwe regeling voor nabestaandenpensioen heeft het bestuur getoetst op een beheerste implementatie en uitvoering. Hiertoe hebben cao-partijen concessies gedaan m.b.t de implementatie datum. Hiermee voldoet het bestuur volledig aan genoemd criterium. De risicomanager heeft in drie kwartaalrapportages melding gemaakt van aanzienlijke operationele risico's bij de implementatie van de nieuwe wetgeving 'pensioenverdeling bij echtscheiding. Het bestuur heeft de beheersing van dit risico's met de uitvoerder besproken en heeft afspraken kunnen maken over de beheersing van genoemde risico's.

5. Premiebeleid

Criterion:

Stabiel en adequate kostendekking (75% PDG).

Oordeel:

Het VO constateert dat het bestuur in 2020 actief aan de slag is geweest met de verbetering van de premiedekkingsgraad van het fonds. Bij de premievaststelling van 2020 heeft het VO, gezien de lage rente en premiedekkingsgraad, positief geadviseerd over een premieverhoging naar het destijds geldende premieplafond van cao-partijen van 28%. Doordat de omstandigheden zijn verslechterd, kan het VO zich vinden in het besluit om in 2021 het huidige premiebeleid op de gewijzigde pensioenregeling door cao-partijen toe te passen. Dit resulteert in een gemiddelde premie van in totaal 31% over het gehele jaar. Volgens het VO is dit evenwichtig doordat hiermee het volgende wordt bereikt: stabiliteit in de premie en pensioenregeling voor de komende 3 jaar, een adequate financiering (beleid van een premiedekkingsgraad van minimaal 75%), de te bereiken effectiviteit en proportionaliteit (versobering van de regeling en verhoging van de premie) en solidariteit tussen alle belanghebbenden. Hier bovenop is het uitlegbaar dat pensioen duurder wordt door de lagere rente en rendementsverwachtingen.

Aanbeveling:

Het VO beveelt het bestuur aan om ook op de lange termijn te focussen en het (eventueel eerder) overstappen naar een nieuw pensioenstelsel mee te nemen in de overwegingen (voor afspraken vanaf 2024).

6. Toeslagbeleid

Criterium:

Prijsontwikkeling voor pensioengerechtigden; loonontwikkeling voor actieve deelnemers, tenzij de loonontwikkeling lager is dan de prijsontwikkeling

Oordeel:

In verband met de lage beleidsdekkingsgraad (97,6% > 110%) heeft het bestuur besloten om geen toeslag te verlenen per 1 januari 2021. Het VO constateert dat met het uitblijven van verlenen van toeslag het toeslagbeleid (incl. de wettelijke richtlijnen) is gevolgd. Daarnaast constateert het VO dat er gecommuniceerd is over de kans op indexeren en de kans op korten, bijvoorbeeld in de blogs en kwartaaluitingen op de website van PPF APG.

Aanbeveling:

Het VO beveelt het bestuur aan om meer verantwoording af te leggen over het langdurig uitblijven van de gestelde ambitie.

7. Evenwichtige belangenafweging

Criterium (vastgesteld door het VO):

Noodzakelijkheid en zorgvuldigheid van besluiten.

Oordeel:

Het VO is op basis van de met het VO gedeelde informatie als het gaat om het premie- en toeslagbeleid van mening dat het bestuur over 2020 noodzakelijke besluiten heeft genomen. Daarbij constateert het VO dat het bestuur goed invulling geeft aan tijdige en transparante communicatie over deze onderwerpen naar alle belanghebbenden van het fonds. Het VO is van mening dat evenwichtige belangenafweging wat dat betreft op een goede manier is meegenomen in bestuursbesluiten. Het VO constateert wel dat er naast de genoemde onderwerpen weinig tot geen inzicht is of het bestuur de evenwichtige belangenafweging wanneer nodig toepast in haar besluitvorming. Op basis daarvan kan het VO niet bepalen of evenwichtige belangenafweging daar waar nodig wordt meegenomen in besluitvorming.

Aanbeveling:

Het VO zou graag meer inzicht krijgen in overige onderwerpen (waarbij het VO ook een rol heeft) naast het premie- en toeslagbeleid waar het bestuur de evenwichtige belangen afweging toepast in haar beleid en besluitvorming en welke doelstellingen hierop zijn geformuleerd.

8. Beleggingsbeleid

Criterium:

Evenwichtig (balans van kosten, risico-rendement, en ESG).

Oordeel:

Op basis van het criterium heeft het VO een 4 tal normen bepaald op basis waarvan we het oordeel hebben vastgesteld.

1. Het beleggingsbeleid moet passend zijn bij de lange termijn ambitie (vanuit ALM context):

Het VO is van mening dat het bestuur in het afgelopen jaar een goede uitvoering heeft gegeven aan de gestelde normen bij besluitvorming. Het feit dat het bestuur heeft besloten om kortere en effectievere beleidsdocumenten te hanteren, beoordeelt het VO als positief.

Dit sluit aan bij de governance en de mate van complexiteit van het pensioenfonds. Dit heeft onder andere geleid tot de keuze voor een bondig beleggingsplan, met verwijzingen naar andere beleidsdocumenten. De beschreven doelstelling in het beleggingsplan gaat uit van het optimaal benutten van de karakteristieken en gedragingen van financiële markten voor het behalen van een toereikend en stabiel resultaat voor het fonds. Dit is in overeenstemming met de beleggingsovertuigingen van het fonds. De financiële markten waren in 2020 zeer bijzonder. Het bestuur heeft hier extra grip op willen krijgen vanuit een Financieel Crisisplan. Hoewel hopelijk exceptioneel, ondersteunt het VO de evaluatie van het Financieel Crisisplan en de werking hiervan. Het VO stelt overigens vast dat het bestuur zich heeft gehouden aan de koers van het beleggingsplan, en hierover periodiek heeft gecommuniceerd.

2. Het bestuur rapporteert hierover aan het VO: In het afgelopen jaar heeft er periodiek contact plaatsgevonden tussen de voorzitters van het bestuur en het VO. Hierdoor bleef het VO goed op de hoogte van de ontwikkelingen.

3. Het bestuur betreft belanghebbenden bij keuzes in het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen: Bij het opzetten van het ESG beleid in eerdere jaren zijn deelnemers actief betrokken. Het bestuur communiceert met haar deelnemers via diverse kanalen, zoals deelnemersbijeenkomsten (in 2020 digitaal en zeer goed bezocht), blogs en meer formele communicatie. Een integrale benadering van financieel en ESG beleid, en aanpassingen hierbinnen blijven naar mening van het VO in deze communicatie echter nog onderbelicht. Het VO constateert dat in de deelnemersbijeenkomsten de meeste nadruk gelegd op algemene en financiële ontwikkelingen van het fonds, en in mindere mate op ESG thema's, de beleidskeuzes hierin en consequenties hiervan. Mogelijk leeft dit onderwerp nog minder bij de deelnemers.

4. Eventuele uitruil tussen rendement, kosten, risico en ESG worden inzichtelijk gemaakt: De thema's rendement, kosten, risico en ESG komen uitgebreid aan bod in beleidsstukken en (verantwoordings-)rapportages. Naar het oordeel van het VO ontbreekt echter ook hier nog een integrale benadering van ESG en de andere thema's. Er wordt nog geen expliciete vertaalslag gemaakt over de consequenties die wijzigingen op ESG vlak hebben voor de drie andere gebieden. De (financiële) impact van ESG besluiten kan mogelijk nog meer expliciet worden gemaakt. Het VO constateert dat er goede stappen zijn gezet om meer inzicht te krijgen in de uitvoering van het beleid inzake verantwoord beleggen. Een volgende stap zou zijn om naast de norm in reductie van CO₂, expliciete doelen vast te stellen voor de overige ESG kenmerken, bijvoorbeeld op actief aandeelhouderschap, dialoog met bedrijven en Sustainable Development Investments (SDI's).